

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022-2025

Rok akademicki **2024/2025**

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Arcydzieła literatury powszechnej
Kod przedmiotu*	IC1/17
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Literatury Polskiej XX i XXI wieku
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	III 1 st. / semestr 5
Rodzaj przedmiotu	Kierunkowy
Język wykładowy	Polski
Koordynator	dr hab. prof. UR Jan Wolski
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Prof. dr hab. Janusz Pasterski, dr hab. prof. UR Agata Paliwoda, dr hab. prof. UR Jan Wolski

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
5	15								1

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Ogólna znajomość historii i kultury światowej okresu Młodej Polski i dwudziestolecia międzywojennego na poziomie szkoły średniej (poziom podstawowy).

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1.	Zapoznanie z podstawowymi postaciami i dziełami literatur europejskich (francuskiej, skandynawskiej, niemieckiej i rosyjskiej) przełomu XIX i XX wieku oraz z najważniejszymi zjawiskami i dokonaniami literatury światowej lat 1918-1939 w kontekście historycznym, społecznym, politycznym, kulturowym i artystycznym
C2.	Kształcenie orientacji w literaturze europejskiej i światowej oraz umiejętności sytuowania utworów z lat 1890-1939 w różnych kontekstach tradycji literackiej (europejskiej i polskiej).
C3.	Rozwijanie umiejętności uczenia się, poszerzanie wiedzy zaawansowanej, przygotowanie do udziału w badaniach naukowych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student/ka ma wiedzę o głównych kierunkach i nowych zjawiskach w literaturze i kulturze polskiej oraz światowej drugiej połowy XIX i pierwszych dekad XX wieku	K_W05
EK_02	Student/ka ma wiedzę na temat znaczenia edukacji filologicznej w kształtowaniu współczesnego człowieka, swobodnie poruszającego się w obszarze kultury i literatury modernizmu i awangardy.	K_W12
EK_03	Student/ka potrafi krytycznie czytać teksty źródłowe oraz utwory literackie, a także literaturoznawcze oraz krytycznie odbierać wytwory kultury z zastosowaniem metodologii badań literackich w celu określenia ich znaczenia i miejsca w procesie historyczno-kulturowym.	K_U06
EK_04	Student/ka potrafi wyrażać swoje myśli i poglądy w języku polskim, przedstawić argumenty na rzecz własnych poglądów, jak i poglądów innych autorów, formułować uogólnienia i wnioski.	K_U07
EK_05	Student/ka krytycznie ocenia posiadaną wiedzę, uznaje znaczenie wiedzy z zakresu literatury i literaturoznawstwa w rozwiązywaniu problemów poznawczych.	K_K01

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Ogólna sytuacja kultury i literatury europejskiej od drugiej połowy XIX wieku do roku 1939.

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Ogólny charakter przemian artystycznych. Dekadentyzm. Parnasizm. Przewrót w sztuce. Nowe kierunki w literaturze pomiędzy wojnami (ekspresjonizm, futuryzm, awangarda francuska, dadaizm, nadrealizm, neoklasycyzm, akmeizm). Kultura światowa po 1918 roku. Historyczno-kulturowe tło epoki. Klimat życia umysłowego. Nowe tendencje w nauce. Nurty filozoficzne epoki. Ideologie totalitarne. (3 godz.)
2. Literatura francuska: twórczość Artura Rimbauda i Baudelaire'a, Stefana Mallarme i Paula Verlaine'a i „Prawdziwego dekadenta” – Jorisa-Karla Huysmansa <i>Na wspak</i> . (2 godz.)
3. Literatura skandynawska i niemiecka: dzieło Augusta Strindberga i Henryka Ibsena, Hugona von Hofmannsthal'a i Reinera Marii Rilkego (2 godz.)
4. Jaroslav Hašek, <i>Przygody dobrego wojaka Szwejka</i> . (1 godz.)
5. Thomas Stearns Eliot, <i>Ziemia jałowa</i> . (1 godz.)
6. Thomas Mann, <i>Czarodziejska góra</i> . (1 godz.)
7. Franz Kafka, <i>Proces</i> . (1 godz.)
8. Erich Maria Remarque, <i>Na Zachodzie bez zmian</i> . (1 godz.)
9. Michaił Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i> . (1 godz.)
10. Podsumowanie: najważniejsze zjawiska literatury powszechnej. (2 godz.)

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Nie dotyczy

3.4 Metody dydaktyczne

- wykład problemowy

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć	w.
EK_02-05	egzamin końcowy *	egz.

* Egzamin końcowy łącznie z literaturą Młodej Polski oraz literaturą dwudziestolecia międzywojennego.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

- zaliczenie z oceną na podstawie obecności na wykładzie,   - egzamin końcowy łącznie z literaturą epoki.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	10
SUMA GODZIN	30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	1

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	
zasady i formy odbywania praktyk	nie przewiduje się

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Młoda Polska

1. Charles Baudelaire, *Kwiaty zła*, opr. J. Brzozowski, Kraków 1990.
2. Maurice Maeterlinck, *Ślepcy, Wnętrze* (wyd. dowolne).
3. Friedrich Nietzsche, *Tako rzecze Zaratustra* (wyd. dowolne).
4. *Symboliści francuscy*, (BN II, 146).
5. August Strindberg, *Wybór dramatów*, (BN II, 185), (dwa dramaty do wyboru).
6. Henryk Ibsen, *Dramaty*, Warszawa 2014 (lub inne wyd.).
7. Paul Verlaine, *Wybór poezji*, (BN II, 200).
8. Joris-Karl Huysmans, *Na wspak*, Warszawa 1976.
9. Joseph Conrad, *Lord Jim* (wyd. dowolne).

Dwudziestolecie międzywojenne

1. Michaił Bułhakow, *Mistrz i Małgorzata*, tłum. I. Lewandowska, W. Dąbrowski, wstęp A. Drawicz, oprac. tekstu i przypisy G. Przebinda, Wrocław 1990 (BN II 229).
2. Thomas Stearns Eliot, *Wybór poezji*, wybór tekstów K. Boczkowski, W. Rulewicz, wstęp W. Rulewicz, komentarze K. Boczkowski, W. Rulewicz, Wrocław 1990 (BN II 230) [tu: wstęp, *Jatowa ziemia* w przekładzie Czesława Miłosza].
3. Jaroslav Hašek, *Przygody dobrego wojaka Szwejka czasu wojny światowej*, przeł. A. Kroh, wstęp i oprac. J. Baluch, Wrocław 2017 (BN II 261).
4. Franz Kafka, *Proces*, przeł. B. Schulz, Kraków 1994 (i inne wyd.).
5. Thomas Mann, *Czarodziejska góra*, przeł. J. Kramsztyk, t. 1-2, Wrocław 2004 (i inne wyd.).
6. Erich Maria Remarque, *Na Zachodzie bez zmian*, przeł. S. Napierski, postłowie S. Stabro, Wrocław 2003 (i inne wyd.).

Literatura uzupełniająca:

Młoda Polska

- K. Dybel, B. Mazula, J. Prokop, *Historia literatury francuskiej*, Warszawa 2005.
A. Thibaudet, *Historia literatury francuskiej: od Rewolucji Francuskiej do lat trzydziestych XX wieku*, Warszawa 1997.
Dzieje literatur europejskich, pod red. W. Floryana, Warszawa 1979.
Symboliści francuscy. (Od Baudelaire'ado Valery'ego), oprac. M. Jastrun, Wrocław 1965 (BN II 146)
R. M. Rilke, *Wiersze*, Wrocław 1976 (lub inne wyd.).
H. Hofmannsthal, *Liryka*, Warszawa 1984 (lub inne wyd.)
G. Lanson, P. Triffault, *Historia literatury francuskiej w zarysie*, Warszawa 1971.
Z. Ciesielski, *Historia literatury szwedzkiej. Zarys*, Wrocław 1990.
Ph. Van Tieghem, *Główne doktryny literackie we Francji*, Warszawa 1971.
Słownik encyklopedyczny. Pisarze świata, Warszawa 1999.

Dwudziestolecie międzywojenne

- Guillaume Apollinaire, *Wybór poezji*, oprac. J. Kwiatkowski, Wrocław 1975 (BN II 176).
Max Brod, *Franz Kafka. Opowieść biograficzna*, przeł. T. Zabłudowski, wstęp M. Wydmuch, Warszawa 1982.
Andrzej Drawicz, *Mistrz i diabeł. O Michale Bułhakowie*, Kraków 1987.
Erich Maria Remarque, *Wojujący pacyfista. Artykuły w wywiady (1929-1966)*, wybór i oprac. T. F. Schneider, przeł. W. Kunicki, Warszawa 1998.
Paweł Fast, *Mistrz i Małgorzata Bułhakowa. Pisarz – epoka – powieść*, Katowice 1991.
Grzegorz Gazda, *Słownik europejskich kierunków i grup literackich XX wieku*, Warszawa 2000.
Antoni Kroh, *O Szwejku i o nas*, (wyd. 2), Warszawa 2002.
Leksykon pisarzy świata XX wieku, Warszawa 1997.
Aldous Huxley, *Nowy wspaniały świat*, przeł. B. Baran, Warszawa 2003.
Hermann Hesse, *Wilk stepowy*, przeł. G. Mycielska, postłowie H. Orłowski, Poznań 1984.
Leszek Mazan, *Wy mnie jeszcze nie znacie, czyli Prawie wszystko o Szwejku*, wyd. 2 rozszerz., Kraków 2003.
Hans Richter, *Dadaizm. Sztuka i antysztuka*, postłowie W. Haftmann, przeł. J. S. Buras, Warszawa 1983.
Słownik encyklopedyczny. Pisarze świata, Warszawa 1999.
Tomasz Mann w oczach krytyki światowej, wybór A. Rogalski, Warszawa 1975.
Marek Wydmuch, *Franz Kafka*, Warszawa 1982.
Marek Wydmuch, *Tomasz Mann*, Warszawa 1979.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej